

Gemeente Amsterdam

Aan: De leden van het presidium van Amsterdam
Datum: 8 oktober 2025
Onderwerp: STRIKT VERTROUWELIJK Zorgen functioneren Ombudsman
Bijlage Bijlage 1: Patronen

Geachte leden van het presidium,

U kent ons standpunt over het belang van het instituut Ombudsman Metropool Amsterdam (hierna: ombudsman). Binnen de democratische rechtsstaat vervult de ombudsman een essentiële rol als onafhankelijke instantie op het handelen van meerdere gemeenten, waaronder de gemeente Amsterdam. Hij biedt burgers een laagdrempelige mogelijkheid om klachten over gedragingen van de gemeente te (laten) onderzoeken, buiten de rechter en de politieke arena om. Daarmee draagt de ombudsman niet alleen bij aan herstel van individuele rechtvaardigheid, maar ook aan structurele verbeteringen in (gemeente-)beleid en uitvoering. Zo versterkt het instituut het vertrouwen van burgers in de overheid in het algemeen en in de gemeente in het bijzonder, en bewaakt het tevens de balans tussen burger en bestuur.

De gemeentesecretaris en ik hebben u als bevoegd orgaan op 22 september mondeling geïnformeerd over onze grote zorgen over het functioneren van de ombudsman. De directe aanleiding is het onderzoek uit eigen beweging naar het functioneren en de positionering van Bureau Integriteit (BI) en het daartoe opgeleverde concept-rapport. Daarnaast constateren wij dat er sprake is van een aantal patronen die wij in meerdere onderzoeken zien: deze patronen hebben wij als bijlage bijgevoegd.

Deze zomer bereikte ons het conceptrapport. Dit is door de Gemeentesecretaris in een uitgebreide brief en met paginagewijze kanttekeningen feitelijk becommentarieerd. Deze zijn slecht voor een klein deel overgenomen. -. Vanzelfsprekend moet de Ombudsman in alle onafhankelijkheid tot een oordeel

kunnen komen over het functioneren van gemeentelijke diensten en mogen wij ons geroepen voelen daar ons voordeel mee te doen. Ons commentaar gaat dan ook niet over eventuele inhoudelijke conclusies maar wel over de wijze waarop zijn onderzoek is uitgevoerd: er mist een heldere, eenduidige probleemdefinitie, er is geen duidelijkheid over de reikwijdte of de gehanteerde methodiek van het onderzoek, er is geen sprake van consequente hoor en wederhoor enz). Dit leidt tot een concept-rapport dat een transparante, feitelijke basis mist maar geen enkele terughoudendheid kent in generaliserende oordelen over het functioneren van het bureau. Voor ons is bovendien zeer problematisch dat een aantal belangrijke 'klagers'/respondenten van de Ombudsman eerder door de gemeente zijn geschorst of ontslagen vanwege corruptie, of onethisch, grensoverschrijdend gedrag. Daarbij zijn de 'slachtoffers' in het kader van hoor en wederhoor echter niet gehoord. Daarmee kunnen vragen worden gesteld over de onbevooroordeeldheid van het onderzoek en het effect dat het rapport heeft op mensen die eerder door de klagers gekwetst zijn.

Na onze afspraak 22 september zijn wij benaderd door de ombudsman. Hij gaf aan te willen reflecteren op onze eerdere communicatie over het onderzoek, het rapport in deze vorm terug te trekken en in plaats daarvan een knelpuntennotitie te presenteren. Op 1 oktober hebben wij een derde concept-rapport ontvangen, waarin weliswaar verbeteringen zijn aangebracht ten opzichte van de eerdere versies, maar de meer fundamentele kritiek op de kwaliteit onveranderd blijft. Bovendien levert dit rapport nieuwe zorgen op, waarvan de meest opvallende is dat de centrale onderzoeksvraag met terugwerkende kracht rigoureuus is veranderd. Van *"Wat mogen ambtenaren van de gemeente Amsterdam uit oogpunt van redelijkheid en vanuit de behoorlijkheid bezien verwachten van het Bureau Integriteit?"*, naar *"Wat mogen ambtenaren en inwoners, uit oogpunt vanuit de behoorlijkheidsnormen, verwachten van de behandeling van meldingen rondom sociale veiligheid door de gemeente Amsterdam?"*. Aangezien aan die verbreding geen onderzoek ten grondslag ligt, rijst de vraag in hoeverre je navolgbare conclusies kan trekken en dan nog waardevolle aanbevelingen kan doen.

Ook over het derde conceptraport hebben wij op 6 oktober jl. opnieuw met de ombudsman gesproken. Daar stelde hij voor het alsnog om te zetten tot een knelpuntennotitie. Ook wilde hij graag meer samen optrekken zodat zijn aanbevelingen goed in de organisatie kunnen landen. Wij hebben de ombudsman gesuggereerd een procesbrief op te stellen, ter verklaring van de opgelopen vertraging en de veranderingen in zijn werkwijze aangezien de Raad inmiddels vragen stelt.

De ombudsman heeft nu een brief aangeboden voor de dagmail, waarin hij – anders dan in een procedurele brief – een voorschot neemt op algemene conclusies waarbij elke onderbouwing mist. We hebben ook nog geen knelpuntennotitie ontvangen. Inmiddels stellen wij vast dat de ombudsman geen boodschap heeft aan feitelijk commentaar op de kwaliteit van zijn onderzoek, daarbij vereisten van zorgvuldigheid en transparantie onvoldoende waarborgt en tot slot als gesprekspartner grillig opereert.

Zoals u in de bijlage kunt lezen dateren veel zorgen al van eerder en staan problemen die wij ondervinden bij dit onderzoek niet op zichzelf. Belangenbehartiging van klagers die tegelijkertijd worden onderzocht, onduidelijke onderzoeksmethodieken, gebrekkige kwaliteit van onderzoeksrapporten, de onheuse bejegening van ambtenaren of het doorkruisen van arbeidsrechtelijke en gerechtelijke procedures, maken dat wij grote twijfel hebben over toekomstige samenwerking met de ombudsman.

Als gemeente hebben wij een goed functionerende ombudsman hard nodig, als controleur, sparringpartner en degene die alternatieven voor beleid en overheidsgedrag aanreikt. Wij verzoeken u dringend, gezien het vorenstaande, met de ombudsman in gesprek te gaan over de ontstane situatie.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Femke Halsema
burgemeester
emeentesecretaris (wnd)

Thea de Vries
g